మహాభారతము

అరణ్య పర్వము.

పంచ మా శ్వాసము

(ఎఱ్ఱాప్రగ్గడ ప్రణీతము)

పాండవులలో మధ్యముడు అర్జునుడు. అర్జునుని కుమారుడు అభిమన్యుడు. అభిమన్యుని కుమారుడు పరీక్షిత్తు మహారాజు. ఆ పరీక్షిత్తు మహారాజు కుమారుడే జనమేజయుడు.

జనమేజయుడు సర్పయాగం చేసాడు. ఆ సమయంలో వేదవ్యాసుని శిష్యుడైన వైశంపాయనుడు, మహా భారత కథను జనమేజయ మహారాజుకు వినిపించాడు. ఆ సమయంలో, రోమ హర్షణి కుమారుడైన ఉగ్రశ్రవసుడు (సూతి) ఆ మహా భారత కథను శ్రవణం చేసాడు. తను విన్న మహా భారత కథను, శౌనక మహర్షి సత్రయాగం చేసిన సందర్భంలో, శౌనకాదిమహా మునులకు చెప్పాడు.

ఆ ప్రకారంగా, మహా భారత కథను, నైమిశారణ్యంలో, శౌనక మహర్షి ఆశ్రమంలో, రోమహర్షణి కుమారుడైన ఉగ్రశ్రవసుడు (సూతి) అనే పౌరాణి కుడు, శౌనకాది మహా మునులకు ఇలా చెప్పసాగాడు.

ధర్మరాజు మార్కండేయ మహర్షిని చూచి "మహర్షీ! నాకు గొప్ప గొప్ప పతివ్రతల కథలను వినవలె నని కోరికగా ఉన్నది. కాబట్టి నాకు ఆ కథలు వినిపించమని కోరుకుంటున్నాను. అదియును కాక, తమ సంతానము నిమిత్తము తల్లి తండ్రులలో ఎవరు ఎక్కువ కష్టపడతారు? తల్లితండ్రుల యెడ పుత్రుని బాధ్యత ఎలాంటిది? తక్కువ జాతిలో పుట్టినవాడు పరమ ధార్మికులు పొందు లోకములను ఎలా పొందగలడు? నాకు వివరించండి అని అడిగాడు.

దానికి మార్కండేయ మహర్షి ఈవిధంగా సమాధానం చెప్పసాగాడు.

"ఓ ధర్మజా! తన బిడ్డను నవమాసాలు తల్లి కడుపులో పెట్టుకొని కాపాడుతుంది. తన ప్రాణానికి అపాయం అని తెలిసి కూడా కొడుకును కంటుంది. ఇంక పుత్రుని కొరకు తండ్రి తపములు, యజ్ఞములు,

దానములు, వ్రతములు చేస్తాడు. కాబట్టి పుత్రుని కొరకు తల్లి తండ్రులు ఇరువురు సమంగా కష్టపడతారు.

కొడుకు పుట్టిన తరువాత తల్లి తండ్రులు తమ కొడుకు ధర్మ వర్తనుడు కావాలని, తమకు భక్తుడుగా ఉండాలని ఆశిస్తారు. తల్లి తండ్రుల ఆశలను సార్ధకం కావించేవాడే నిజమైన కొడుకు. ఏతల్లితండ్రులు తమ కుమారుడి నడవడిక వలన సంతోషాన్ని పొందుతారో, ఆ తనయుడే కీర్తిని, ధనాన్ని ఆర్జిస్తాడు. ఉత్తమ లోకాలను పొందుతాడు.

మరియు తన భర్తకు సేవలు చేయుటయందు నిత్యము ఆసక్తి కలిగి ఉంటుందో ఆ స్త్రీ కి ఎన్నో యజ్ఞములు చేసిన ఫలము లభిస్తుంది. నీకు ఒక్క కధ చెపుతాను వినుము.

పూర్వము కౌశికుడు అనే బ్రాహ్మణుడు ఉండేవాడు. అతడు ధర్మపరుడు. ఎన్నో తపస్సులు చేసాడు. ఒకరోజు అతను ఊరి బయట ఉన్న చెట్టుకింద కూర్చుని వేదాలు వల్లె వేసుకుంటున్నాడు. ఆ స మయంలో ఒక కొంగ అతని మీద రెట్ట వేసింది. ఆ బ్రాహ్మణుడికి కోపం

వచ్చింది. ఆ కొంగ వైపు తీక్షణంగా చూచాడు. ఆ చూపులకు ఆ కొంగ చచ్చిపోయి నేలమీద పడింది.

అది చూచి కౌశికుడు చాలా బాధ పడ్డాడు. "అయ్యో! నేను ఎంతటి నిర్దయుడను. నాకు హృదయము లేదు. నావలన ఈ కొంగ చచ్చిపోయింది. నా పాపానికి నిష్కృతి లేదు." అని విలపించాడు.

ఇంతలో మధ్యాహ్నము అయింది. సమీప గ్రామానికి బిక్షకు వెళ్లాడు. ఒక ఇంటి ముందు నిలబడి బిక్షాందేహి అని బిక్షను అర్ధించాడు. ఆ ఇంటి ఇల్లాలు అతనికి బిక్ష వెయ్యడానికి ఒక పాత్రను శుద్ధి చేస్తూ ఉంది.

ఇంతలో ఆమె భర్త ఆకలితో ఇంటికి వచ్చాడు. ఆమె అతనికి అభ్యంగన స్నానం చేయించింది. భర్తకు అన్నం వడ్డించింది. భర్త తృప్తిగా భోజనం చేసేంత వరకూ ఆయన పక్కనే కూర్చుంది. తరువాత ఆయనకు మెత్తటి పక్క వేసి ఆయనను పడుకోబెట్టి ఆయనకు కాళ్లు పిసుకుతూ ఉంది.

ఇంతలో ఆమెకు తన ఇంటికి బిక్షకు వచ్చిన బ్రాహ్మణుడి విషయం గుర్తుకు వచ్చింది. ఒక పాత్రలో అన్నంపెట్టుకొని బిక్ష వెయ్యడానికి వచ్చింది. ఆమెను చూచి కౌశికుడు కోపించాడు.

“ఏమీ! నీవు గర్వంతో బిక్షకు వచ్చిన నన్ను అవమానించావు. నేను వచ్చిన వెంటనే వెళ్లి పొమ్మంటే వెళ్లిపోయెదను కదా. ఇంత సేపు ఎందుకు ఆలస్యం చేసావు? ఎందుకు అవమానించావు?” అని కోపంగా అడిగాడు.

“అయ్యా! మీకు బిక్ష తెచ్చునప్పుడు నా భర్త వచ్చాడు. ఆయనకు పరిచర్యలు చేసి వచ్చునప్పటికి ఆలస్యం అయింది. ఇది నా తప్పుగా తలవకండి. కొంచెం ఓర్పు వహించండి.” అని వేడుకొంది.

“ఏమీ! నీకు బ్రాహ్మణుల కన్నా నీ భ ర్త అంత ఎక్కువా? లోకవంద్యులమైన మమ్ములను అవమానిస్తావా? సాక్షాత్తు దేవేంద్రుడు కూడా బ్రాహ్మణులను పూజిస్తాడు. కాని నువ్వు గర్వంతో బ్రాహ్మణులను అవమానించావు బ్రాహ్మణులను అవమానిస్తే వారి కోపం ఈ లోకాలనే దహించి వేస్తుంది.” అని కోపంతో పలికాడు. కౌశికుడు.

“అయ్యా! దేవతలతో సమానమైన బ్రాహ్మణుల మహిమ నాకు తెలియదా చెప్పండి. ఒక బ్రాహ్మణుడు సముద్ర జలాలను తాగకూడనివి అని శపించలేదా! మరొక బ్రాహ్మణుడు దండకారణ్యం తగుల బెట్టలేదా! మరొక బ్రాహ్మణుడు వాతాపిని జీర్ణం చేసుకోలేదా. కాబట్టి బ్రాహ్మణోత్తముల మహిమలు విని ఉన్నాను. అలాంటి బ్రాహ్మణులను అవమానించి కోరి కోరి కష్టాలు ఎందుకు కొని తెచ్చు కుంటాను. కాని నాపాలిటికి నా భర్త నాకు పరమ దైవము. నేను నా భర్తను త్రికరణ శుద్ధిగా ఆరాధిస్తున్నాను. ఎంత ఆలోచించినా ఇంతకంటే గొప్ప ధర్మం నాకు కనిపించలేదు.

బ్రాహ్మణోత్తమా! నీకు కోపం ఎక్కువ అని నాకు తెలుసు. నీ కోపానికి ఒక కొంగ చచ్చిపోయింది కదా! ఈ విషయం నా పాతివ్రత్య మహిమతో తెలుసు కున్నాను. కాబట్టి తమరు నామీద కోపించడం మంచిదికాదు. ఎందుకంటే ప్రతి మానవుని హృదయంలో ఇద్దరు ఘోరమైనశత్రువులు నివశిస్తుంటారు. వారే క్రోధము, మోహము. వారిని అణచి వేయక పోతే బ్రాహ్మణులకు గొప్పదనం రాదు కదా. ఎవడైతే ఎప్పుడూ సత్యం పలుకుతుంటాడో, ఎవడైతే అహింసా వ్రతము ఆచరిస్తాడో, ఎవడైతే గురుజనులకు మంచి చేస్తాడో, ఎవడైతే ఇంద్రియములను జయిస్తాడో, ఎవడైతే అందరిని తన వారిగా చూస్తాడో,

ఎవడైతే ధర్మాన్ని ఆచరిస్తూ కామానికి వశుడు కాకుండా కర్మలను ఆచరిస్తాడో, అట్టి పుణ్యాత్ముడే నిజమైన బ్రాహ్మణుడని సర్వజనులు కీర్తిస్తారు. అట్టి బ్రాహ్మణునకు, మంచి ప్రవర్తన, ఇంద్రియ నిగ్రహము, వేదాధ్యయనము మంచి సంపదలుగా, ధనముగా వర్ధిల్లుతాయి. ఇవే వేదములలో చెప్పబడిన కర్తవ్యములు.

ధర్మము అనునది చాలావిధాలుగా ఉంటుంది. చాలా సూక్ష్మముగా ఉంటుంది. నీవు కేవలం స్వాధ్యాయపరుడవు కాని ధర్మసూక్ష్మములు నీకు తెలియవు. కావున వెంటనే మిధిలా నగరానికి వెళ్లు. అక్కడ ఇంద్రియములను జయించినవాడు, ఎప్పుడూ సత్యము పలుకువాడు, మాతా, పితరులను పూజించువాడు, అయిన ధర్మవ్యాధుడు అనే కిరాతుడు ఉన్నాడు. అతని వలన ధర్మసూక్ష్మములను తెలుసుకొనుము. నీ సందేహములన్నియు తీరుతాయి. నేను ఆడుదానిని. నాకు అంత పరిజ్ఞానము లేదు కదా. కాబట్టి ఆడువారు ఎట్టి అపరాధము చేసినను క్షమించవలయును కదా" అని పలికింది..

"అమ్మా! నీ వలన నాకు జ్ఞానోదయము అయినది. నా మనసు ప్రశాంతి పొందినది. నే వెళ్లి వచ్చెదను. నీకు అంతా మేలు జరుగుతుంది" అని మిధిలా నగరానికి బయలుదేరాడు. కౌశికుడు ఆ

పతివ్రత యొక్క జ్ఞానానికి ఆశ్చర్య పోయాడు. ఆమెను దూషించి తాను ఎంతో తప్పు చేసాను అని పశ్చాత్తాప పడ్డాడు.

కొంతకాలానికి మిథిలా నగరానికి చేరుకున్నాడు. అక్కడ ఉన్న పౌరులను అడిగి ధర్మవ్యాధుడు ఉండే చోటు తెలుసుకున్నాడు. ధర్మవ్యాధుని వద్దకు వెళ్లాడు.

ధర్మవ్యాధుడు మాంసము విక్రయిస్తున్నాడు. అంగడిలో జనం కిక్కిరిసి ఉన్నారు. ఆ దృశ్యాన్నిచూచి, అసహ్యంచుకున్నాడు. ఒక పక్కకు ఒదిగి నిలబడ్డాడు.

ఆ బ్రాహ్మణుని చూచిన ధర్మవ్యాధుడు వెంటనే అతని వద్దకు వచ్చాడు. ఆయనకు భక్తితో మొక్కాడు. "మహానుభావా! ఆ మహా పతివ్రత తమరిని నా వద్దకు పంపినదా. అందుకని తమరు నా వద్దకు వచ్చినారా! నాకు చాలా సంతోషంగా ఉంది. రండి మా ఇంటికి పోయెదము" అని ధర్మవ్యాధుడు ఆ బ్రాహ్మణుని తన ఇంటికి తీసుకొని వెళ్లాడు.

ఆ పతివ్రత తనను పంపిన సంగతి ఇతనికి ఎలా తెలిసింది. ఆ బ్రాహ్మణుడు మరల ఆశ్చర్యపోయాడు. ఇద్దరూ ధర్మవ్యాధుని ఇంటికి వెళ్లారు. ధర్మవ్యాధుడు ఆ బ్రాహ్మణునికి అర్ఘ్యపాద్యాదులు ఇచ్చి సత్కరించాడు.

అప్పుడు ఆ బ్రాహ్మణుడు ధర్మవ్యాధుని చూచి, "అయ్యా! మీరు అన్ని ధర్మములు తెలిసిన వారు. ఇలా జీవహింస చేసి జీవించడం న్యాయమా ధర్మమా!" అని అడిగాడు.

"అయ్యా! బ్రాహ్మణులకు, తపస్సు, స్వాధ్యాయము, సత్యము, శౌచము, బ్రహ్మచర్యము, పరమ ధర్మములు. అలాగే, క్షత్రియులకు దండనీతి, వైశ్యులకు వ్యవసాయము, పశుపాలన, వ్యాపారము, పరమ ధర్మములు. శూద్రులకు సేవచెయ్యడం పరమ ధర్మము. అలాగే మాకు మృగ మాంసము విక్రయించి జీవించడం ధర్మము. పైగా ఇది మాకు వంశాను గతంగా వచ్చుచున్నది. ఇది మిధిలా రాజ్యము. ఈ దేశమునకు రాజైన జనకుడు రాజధర్మమును తప్పనివాడు. ఇక్కడ అందరూ ఎవరి ధర్మం వారు నిర్వర్తించాలి. స్వధర్మమును ఆచరించని వాడిని కడకు కన్నకొడుకైనా శిక్షిస్తాడు. కాబట్టి నేను నా ధర్మమును వదలి పెట్టను. కాని ఓ బ్రాహ్మణోత్తమా! నేను ఈవిధంగా మాంస విక్రయము

చేయుచున్ననూ, నేను ఎన్నడూ జీవహింస చేయను. ఇతరులు చంపి తెచ్చిన మాంసమును నేను కొని దానిని మరల అమ్ముతాను. దాని వలన వచ్చిన ధనముతో తృప్తిగా జీవిస్తున్నాను.

నేను ఎప్పుడూ అణకువతో ఉంటాను. గురువులను, వృద్ధులను, అతిథులను, బ్రాహ్మణులను, దేవతలను పూజిస్తాను. సత్యమును, శౌచమును, ఆచరిస్తాను. బంధువులను ఆదరిస్తాను. నా శక్తికొలది దానధర్మాలు చేస్తాను. నాకు ఎవరు అన్నా అసూయ లేదు. దేని మీద కోరికలను పెంచుకోను. ఇతరులలో దోషములను ఎంచను. ఉపవాస నియమములు ఆచరిస్తూ, పరిమిత ఆహారము తీసుకుంటాను. ఏకపత్నీ వ్రతుడను. ఆమెతో కేవలం ఋతుకాలములోనే సంభోగిస్తాను.

నేను ఎవరి పొగడ్తలకు పొంగిపోను. ఎవరు తిట్టినా కుంగిపోను. దానివలన, నేను హీన కులములో జన్మించినను, నిర్మలంగా ఉంటున్నాను. ఏదో మాట్లాడాలి కాబట్టి ఇవన్నీ చెప్పాను కాని నా గురించి నేను పొగుడుకోవడం కాదు. తమరు నా వద్దకు ధర్మము తెలుసుకొనుటకు వచ్చారు. ఆ విశేషాలు వివరిస్తాను అని ఆ ధర్మవ్యాధుడు చెప్పసాగాడు.

తన కుల ధర్మము విడువకుండా జీవించడం అన్నింటి లోకి పరమ ధర్మము అని పెద్దలు చెపుతారు. హృదయంలో దయ కలిగి ఉండటం గొప్ప లక్షణం. బయట ప్రపంచంలో ఎంతో మంది ఎన్నో భావాలు కలిగి ఉంటారు. అందరి భావాలను మన్నించడం, సహనంతో మెలగాలి. విషయ వాంఛలను, చెడ్డ కోరికలను, విడిచి పెట్టాలి. త్యాగ గుణము అన్నింటి కన్నా గొప్ప గుణము. దానిని ప్రతి వాడూ అలవర్చుకోవాలి. ఎప్పుడూ నిజాన్నే పలకాలి. ఎల్లప్పుడూ మంచివారిని గౌరవించాలి పూజించాలి.

కోరికలు అనేవి మనిషికి సహజం. కాని ఆ కోరికలు తీర్చుకొనేటప్పుడు ధర్మం తప్పకుండా వ్యవహరించాలి. మనకు మంచి జరిగినా, చెడ్డ జరిగినా వాటిని సమదృష్టితో చూడ్డం నేర్చుకోవాలి. మనకు అపకారము చేసిన వారికి ఉపకారం చెయ్యడం అందరూ మెచ్చుకొనే లక్షణము. ఇతరులకు అపకారము చేసేవాడు తన పాపాలలో తనే కాలిపోతాడు. వేరే వాళ్లు ఎవరూ వాడికి కీడు చెయ్యడం అనవసరం.

దేవుడు లేడు, వేదములు ప్రమాణములు కావు అని వాదించే నాస్తికులు ధార్మికులు చేసే పనులను ఖండిస్తారు. అలాంటి వారి మాటలు నమ్మి ధర్మము విడిచి పెట్టడం మంచిది కాదు. ఎవరైనా పాపం

చేసినపుడు “అయ్యో! పాపం చేసానే, తప్పుచేసానే !”అని పశ్చాత్తాప పడేవాడికి సగం పాపం పోతుంది. ఇంక అలాంటి పాపం చెయ్యను అని నిశ్చయించుకునేవాడికి మిగిలిన పాపంపోతుంది.

అసలు మానవుడు చేసే పాపాలన్ని లోభము, క్రోధము వల్ల పుడతాయి. అట్టి లోభాన్ని క్రోధాన్ని జయించిన వాడు పరమ ధార్మికుడు. కొన్ని చెడ్డపనులు పైకి చాలా మంచి పనులమాదిరి కనిపిస్తాయి. నీటితో నిండిన బావుల మీద, ఊబి మీద, దట్టంగా గడ్డి పెరిగి అక్కడ బావి, ఊబి ఉన్నది అని కూడా తెలియదు కదా. కాబట్టి అలాంటి చెడ్డ పనుల చెంతకు కూడా పోకూడదు. ఎప్పుడే శిష్టాచారములనే పాటించాలి.” అని ధర్మవ్యాధుడు కౌశికునకు చెప్పాడు.

“శిష్టాచారములు అంటే ఏమిటి” అని కౌశికుడు అడగగా ధర్మవ్యాధుడు ఇలా చెప్పసాగాడు.

“దానము, సత్యము, తపము, యజ్ఞము, మంచితనము, కోపం లేకుండా ఉండటం, ఇంద్రియ నిగ్రహము, ఎల్లప్పుడూ సంతోషంగా ఉండటం, వేదాలను చదవడం, దాంభికత్వము లేకుండా ఉండటం, ఎప్పుడూ దైన్యంగా ఉండక పోవడం, నిరాశతో కుంగక పోవడం,

అసూయ ను, అహంకారాన్ని వదిలిపెట్టడం, మంచి ప్రవర్తన కలిగి ఉండటం, తీర్థయాత్రలు చెయ్యడం, పరిశుభ్రతను పాటించడం, అన్ని భూతముల యందును దయగలిగి ఉండటం, తక్కువగా మాట్లాడటం, అవీ మంచి మాటలు మాట్లాడటం, తనను ఆశ్రయించిన వారిని కాపాడ్డం, ఇవన్ని ధర్మములు, శిష్టాచారములు అని పెద్దలు చెపుతారు.

ఓ మహాత్మా! అసూయను విడిచి పెట్టి, మంచి ప్రవర్తనతో జీవించడం లో ఉన్న హాయి, సంతోషం ఇతర మార్గాలలో జీవించే వారికి లభించదు. కాబట్టి, పైన చెప్పిన శిష్టాచారములను పాటిస్తూ, గురువులను సేవిస్తూ, వేదాధ్యయనం చేస్తూ, మంచి మనసుతో, కామము, క్రోధము అనే మొసళ్లు ఉన్న కోరికలు అనే సముద్రమును, చెదరని ధైర్యము అనే నావమీద దాటవలయును. అట్టివారే ధన్యులు.

మహాత్మా! అహింస అన్ని ధర్మములలోకి ఉత్తమ ధర్మము. అట్టి ధర్మమును సత్యము తో చేర్చి ఆచరింపవలయును. శిష్టాచారాములలో సత్యము గొప్పది. వేద సమ్మతములు, శాస్త్రసమ్మతములు, శిష్టాచారములు అని ధర్మములు మూడు విధములుగా వర్ధిల్లు తుంటాయి. వేదాధ్యయనము చేసిన వాడు, శిష్టాచార మార్గములో

ప్రయాణం చేసి, మంచి బుద్ధి అనే మేడను ఎక్కి, మోహము అనే ఊబిలో పడి కొట్టుకుంటున్న ఈ లోకాన్ని చూచి నవ్వుకుంటాడు.

మహాత్మా! నేను చేస్తున్నది హింస కాదా అని నన్ను మొదట ప్రశ్నించారు. నేను దానికి తగిన సమాధానం చెప్పాను. కాని ఇది హింస, ఇది అహింస అని చెప్పడం ఎవరి తరమూ కాదు. ఒక ప్రాణి పుట్టడానికి, చావడానికి ఆ ప్రాణి అంతకు ముందు చేసిన కర్మములే కారణం. చంపేవాడు కేవలం నిమిత్తమాత్రుడు. పండ్లు, వేర్లు, ఓషధులు, కాయగూరలు, ఆకు కూరలు, జంతువులు, ప్రాణులకు ఆహారంగా భగవంతుడు ఏర్పరిచాడు. ఇది వేద ప్రమాణము. దానిని మనం కాదనగలమా!

పూర్వము శిబి చక్రవర్తి తన మాంసాన్ని కోసి డేగ పావురాయి రూపంలో ఉన్న ఇంద్రుడికి, అగ్నికి ఇచ్చాడు కదా! మరి అతనికి పుణ్యం లభించింది కదా!

రంతి దేవుడు అనే రాజు పూర్వము ప్రతి దినము వేలకొద్ది గోవులను వధించి సంతర్పణములు చేసాడు కదా! అతనికి పుణ్యలోకములు లభించాయి కదా!

మరి వేదాలు చదివిన వారు యజ్ఞ యాగములందు పశువులను వధిస్తారు కదా! కాబట్టి మాంసాహారాన్ని జీవి హింస గా పరిగణించలేము. పితృ కార్యములలో దైవకార్యములలో మాంసాహారాన్ని పెడతారు కదా. మిగిలిన మాంసాహారాన్ని భుజించడం ధర్మం అని ఋషులు చెబుతారు కదా!

రైతులు భూమిని నాగలితో దున్నుతున్నప్పుడు, ఎన్నో జీవాలు చచ్చి పోతాయి కదా. మరి అది హింస కాదా! ఇంత ఎందుకు మానవులు నేలమీద నడుచు నప్పుడు వారి కాళ్ల కిందపడి ఎన్నో జీవాలు చచ్చి పోతుంటాయి. మరి అది జీవ హింస అవుతుందా! కాబట్టి, ఇది ఎవరికి వారు ఆలోచించి నిర్ణయించు కోవలసిన విషయము.

నీరు, భూమి, ఆకాశము సర్వము ప్రాణులతో నిండి ఉంది. కాబట్టి మనం చేసే ప్రతి కర్మలోనూ హింస తప్పనిసరిగా ఉంటుంది. హింస చెయ్యకుండా జీవనం గడపడం కష్టం. కొంతమంది మాత్రం తాము ఎప్పుడూ హింస చెయ్యమని భ్రమలో ఉంటారు. ముని వత్తిని స్వీకరించి అరణ్యములలో తపస్సు చేసుకుంటూ తాము అహింసా వ్రతాన్ని ఆచరిస్తున్నాము అని చెప్పుకుంటున్న మునులు కూడా ప్రతి రోజూ

ఆకులు, కాయలు,ఫలాలు, కంద మూలములు భుజిస్తూ జీవహింస చేస్తున్నారు కదా. ఎందు కంటే ఆకులలో, కాయలలో, మొక్కలలో అన్నింటిలో జీవం ఉన్నదని మనకు తెలుసు కదా! కాబట్టి ఈలోకంలో జీవ హింస చెయ్యని వాడు ఒక్కడు కూడా లేడు. కాని, తెలిసీ తెలిసీ, కావాలెనని జీవ హింస చెయ్యక పోవడమే అహింస అని చెప్పుకోవాలి.

ధర్మము చాలా రకాలుగా ఉంటుంది. చాలా సూక్ష్మమైనది. తెలుసుకోడం చాలా కష్టం. కాబట్టి వేదములను, పెద్దలు చెప్పిన మాటలను, వారు ఆచరించే ఆచారముల వలనను మనము ధర్మము తెలుసుకొనవలెను.

సత్య వ్రతము చాలాగొప్పది. కాని ఏ ప్రాణికైనా అపకారము జరుగు తున్నప్పుడు దానిని నివారించడానికి ఆడే అబద్ధము. నిజం పలకడం కన్నా గొప్పది. ఏ ప్రాణి కైనా అపకారము కలిగించే సత్యము, అబద్ధము చెప్పడం తో సమానం. ఎవరైనా ప్రాణాపాయ స్థితిలో ఉన్న ప్పుడు వారిని కాపాడడానికి ఆడే అసత్యము, వివాహ సమయము లందును పలికే అసత్యము, సత్యము తో సమానము. ఇలాంటివే ధర్మసూక్ష్మములు.

తన కులమునకు ఉచితమ్మైన మార్గము, మంచిది అయినా, మంచిది కాకపోయినా, కుల వత్తి మానరాదు. ఎందుకంటే కులవత్తి దైవము ఏర్పరిచనది.

మనము పూర్వజన్మలో చేసిన కర్మల ఫలితము అనుభవింపక తప్పదు. దానిని తప్పించుకొనడం ఎవరి తరమూ కాదు. ఈ విషయం తెలియని మూఢులు, తమకు కష్టములు వచ్చినపుడు దైవాన్ని దూషిస్తారు.

అలాగే మనుజులు తాము చేసే కర్మములకు తామే కర్తలనియు అని తామే చేస్తున్నాము అనియు అనుకుంటూ ఉంటారు. ఇది అజ్ఞానము. అన్ని పనులకు తానే కర్త అయితే, తాను చేసిన అన్ని కార్యములు ఫలించవలెను కదా. అలా జరగటం లేదు. ఎందు కనగా! చాలామంది నీతి మంతులు, ధర్మనిరతులు, అన్ని కార్యములను దక్షతగా నిర్వహించగలవారు చేసే ఎన్నో కార్యములు కూడా ఒక్కొక్క సారి ఫలించవు. కాని దుష్టులు, క్రూరులు, దుర్మార్గులు చేసే పనులు అన్ని ఫలిస్తుంటాయి.

కొంతమందికి ఏ పనీ చెయ్యకుండానే ధనము, విజయములు వచ్చి పడుతుంటాయి. కాని కొంతమంది ఎంత కష్టపడినా ఫలితం కనిపించదు. అలాగే, కటిక దరిద్రులకు, పేదవారికి, సంతానం వద్దన్నా కలుగుతుంది. కాని మహా ధనవంతులకు కూడా, ఎన్ని వ్రతాలు చేసినా, పూజలు చేసినా, దానధర్మాలు చేసినా సంతానం కలగదు. ఇదంతా ఎందకు ఇలా జరుగుతుంది అంటే పూర్వజన్మ కర్మఫలము వలన జరుగుతుంది అని చెప్పక తప్పదు.

అలాగే మనుజులు పూర్వ జన్మ కర్మలకు అధీనులు కాకుండా, తమ ఇష్టం వచ్చినట్టు తాము చెయ్య వచ్చు అనుకుంటే, అట్టి వారు ఎలాంటి రోగాలు, మరణము లేకుంటా శాశ్వతము గా బతక వచ్చుకదా. కాబట్టి మనం పూర్వము చేసిన కర్మలబట్టి ఈ శరీరం ఏర్పడుతుంది. శరీరము చెయ్యవలసిన పనులు కూడా మనము చేసిన కర్మవశమున నిర్ణయింప బడతాయి. ఈ దేహం విడిచి మరణించిన తరువాత జీవుడు మరల తన కర్మ నిర్దేశించిన దేహానికి వెళతాడు.

ఇప్పుడు జీవుడు ఎలాంటి వాడో నీకు చెపుతాను. జీవుడు అనఘుడు, సనాతనుడు. ఎప్పటికీ ఉంటాడు. జీవుడికి పాపం అంటదు. మనం చేసుకున్న కర్మలబట్టి జీవుడు శరీరాన్ని పొందు తుంటాడు.

కొంతకాలం ఆ శరీరంలో ఉంటాడు. శరీరం మరణిస్తుంది కాని, శాశ్వతుడు ఐన జీవుడు మరణించడు. ఈ శరీరాన్ని విడిచిన జీవుడు తన చేసిన కర్మలను బట్టి వేరే శరీరాన్ని ధరిస్తాడు. ఆ శరీరంలో సుఖ దుఃఖములు అనుభవిస్తాడు. ఆ ప్రకారము జీవుడు ఎన్నో దేహ బంధములలో చిక్కుకుంటాడు.

మహానుభావా! ఇప్పుడు నీకు పుణ్యము, పాపముల వలన కలిగే దేహ బంధములు ఎట్టివి అనే విషయం చెపుతాను. స్థిరమైన పుణ్యము చేసిన వానికి దైవత్వము ప్రాప్తిస్తుంది. కొంత పుణ్యము, కొంత పాపము చేసిన వానికి మనుష్య జన్మ లభిస్తుంది. కేవలం పాపాలు మాత్రమే చేస్తే వాడు జంతవులుగా, క్రిమి కీటకాదులుగా జన్మిస్తాడు. అలా పుట్టుచూ చచ్చుచూ కోరికలు అనే సముద్రంలో కొట్టుకు పోతుంటాడు. ఎన్నటికిని ఒడ్డుకు చేరుకోడు. ఇది తెలిసిన వాడు పాపముల జోలికి పోక, కేవలం పుణ్య కార్యాలు చేస్తూ, మదము, అహంకారము, మాత్సర్యమును వదలిపెట్టి, ధర్మమార్గాన జీవిస్తాడు.

ఎల్లప్పుడూ ధర్మాన్ని ఆచరించడం వలన మనసు నిర్మలమవుతుంది.   ఈ కోరికలు సుఖాలు ఎందుకు పనికి రావని

తెలుసుకుంటాడు. తపస్సు, ఇంద్రియ నిగ్రహం, సత్యము నే పలకడం, ఆచరిస్తూ, దైవత్వాన్ని పొందుతాడు. ”

ఇది అంతా విన్న కౌశికునకు ఒక సందేహం కలిగింది.

“అయ్యా! ఇంద్రియములు అనగా ఏవి? వాటిని అదుపు చెయ్యకుంటే ఎలాంటి పాపం కలుగుతుంది. వాటిని అదుపు చేస్తే ఎలాంటి పుణ్యం కలుగు తుంది? వివరించండి!” అని అడిగాడు.

అప్పుడు ఆ ధర్మవ్యాధుడు ఇలా చెప్పసాగాడు.

“మహాత్మా! మనము బయట ప్రపంచములో తిరుగుతూ విషయములను గ్రహిస్తాము. దానికి మూలము మనస్సు. ఆ మనస్సు ఎప్పుడూ కోరికలతో, కోపముతో నిండి ఉంటుంది. ఆ కోరికలు, కోపమే మన చేత ఈ ఇంద్రియములతో ఎన్నోపనులు చేయిస్తాయి. కోరికలకు, కోపమునకు లోబడిన మానవుడు అంతులేని విషయ వాంఛలతో సతమతమవుతుంటాడు. కోరికల వలన లోభము ఏర్పడు తుంది.

లోభి అయినవాడికి కరుణ అనేది ఉండదు. అట్టివాడు తన కోరికలు తీర్చుకోడానికి ఎక్కువగా పాపములు చేస్తుంటాడు. ఎవరైనా మంచి మాటలు చెప్పినా వినడు. దుర్మార్గుల స్నేహము చేస్తాడు. మనస్సుతో ఆలోచించేదానికి, మాట్లాడే మాటకు, చేసే పనులకు సంబంధం ఉండదు. అలాంటి వాడు ఎప్పుడూ దుఃఖంలోనే మునిగి తేలుతుంటాడు. కాబట్టి మనుజులు విషయ వాంఛలకు లోబడక, కోరికలతో కొట్టుమిట్టాడక, జ్ఞానమార్గమున పోవడం ఉత్తమం."

"అయ్యా! నువ్వు నన్ను ఇంద్రియముల గురించి, వాటిని ఎలా జయించాలి అని అడిగావు. కాని బ్రహ్మవిద్య గురించి మాలాంటి వారు చెప్ప కూడదు. కాని తమరు బ్రాహ్మణోత్తములు. మీరు కోరినది చెప్పడం నా కర్తవ్యం. కాబట్టి మహాత్మా! పరమ బ్రహ్మ విదులైన బ్రాహ్మణులకు నమస్కరించి, బ్రహ్మవిద్య గురించి తెలిపెదను. సావధాన చిత్తుడవై ఆలకింపుము" అని బ్రహ్మ విద్య గురించి ఇలా చెప్పసాగాడు.

"ఆకాశము, గాలి, అగ్ని, నీరు, భూమి ఇవి పంచ భూతములు. ఈపంచ భూతములకు వరుసగా శబ్దము, స్పర్శ, రూపము, రసము, గంధము, అనే గుణాలు కలిగి ఉన్నాయి.

(ఆకాశము= ఉరుముతుంది. శబ్దం చేస్తుంది.

గాలి=స్పర్శతో తెలుసుకుంటాము.

అగ్ని= అగ్నికి రూపం ఉంటుంది.

నీరు=రసాత్మకము. ద్రవరూపంలో ఉంటుంది.

భూమి=వాసన. మట్టి వాసన మనకు తెలిసిందే.

వాన కురవగానే భూమినుండి ఒక విధమైన వాసన సహజంగా వెలువడుతుంది).

ఆకాశమునుండి వరుసగా అన్ని భూతములు ఒకదానినుండి ఒకటి (అనులోమ క్రమంలో) పుడతాయి. మరల ఆ వరుసలోనే ఒకదానిలో ఒకటి (ప్రతిలోమ క్రమంలో) లయమవుతాయి.

ఆకాశము నుండి వాయువు, వాయువునుండి అగ్ని, అగ్నినుండి నీరు, నీటినుండి భూమి పుడతాయి. మరల భూమి నీటిలోను, నీరు అగ్నిలోను, అగ్ని వాయువు లోను, వాయువు ఆకాశము లోనూ లయమవుతాయి.

మొట్టమొదట కేవలం అనంతాకాశము, ఎల్లలులేని ఆకాశము. అంతా చీకటి. శూన్యము. ఆ ఆకాశము లోనుండి ప్రచండ వాయువు.

ఉద్భృతమైన గాలి. ఆ గాలిలో ఉన్న ధాతువుల సంయోగంతో నీరు పుడుతుంది. ఆ నీరు ఘనీభవించి మంచుఖండాలు, ధూళి మేఘాలు ఏర్పడతాయి. అవి శిలా రూపం చెంది భూమి. మరల అదే క్రమంలో ప్రళయకాలంలో, అన్ని సముద్రాలు కలిసిపోయి ఈ భూమి అంతా జలమయము అవుతుంది. అనావష్టి. ఎండలు. ప్రచండ సూర్యరశ్మి. ఆ ప్రచండాగ్నికి నీరు అంతా ఆవిరి అయి వాయువుగా మారి ఆకాశంలోకి చేరుతుంది.

చెవితో వినడం, నాలుకతో రుచి చూడటం, కంటితో చూడటం, ముక్కుతో వాసన చూడటం, స్పర్శతో (చర్మంతో) తెలుసుకోడం, ఇవి పంచేద్రియములు చేసే పనులు.

అంటే పంచభూతముల గుణములు ఐన శబ్ద, స్పర్శ, రూప, రస, గంధాలు ఇంద్రియములకు విషయములు. ఈ పంచేద్రియ ములకు మూలము మనస్సు. ఇది ఆరవది. ఆ పంచేద్రియములు చేసే పనులకు తోడుగా ఇంకో రెండు. అవే బుద్ధి, అహంకారము. మొత్తం ఎనిమిది.

సత్త్వ, రజస్సు, తమోగుణములు ప్రతి మనిషిలోనూ ఉంటాయి. పై చెప్పబడిన మహా భూత ప్రపంచము అంతయూ అవ్యక్త ము అనే

తత్త్వము లోనుండి సృష్టింపబడి, మరల ఆ అవ్యక్తంలోనే లయమవుతుంది.

అవ్యక్తము అనగా వ్యక్తము కానిది. కనపడనిది. కంటికి, వాక్కుకు, మనస్సుకు గోచరము కానిది. కాని ఈ అవ్యక్త తత్త్వము మనకు దైనందిన వ్యవహారాలలో, పంచేంద్రియములు చేయు పనులలో, మన భావనలో, లింగ భేదం కల వివిధ రూపాలలో మనకు గోచరము అవుతూ ఉంటుంది. ఆ ప్రకారంగా మానవులు అవ్యక్తరూపాన్ని చూడగలరు. అసలు అది నిరాకారమైనను, మనము చేసే భావనలో, చేసే పనులలో వివిధ ఆకారాలలో కనపడుతూ ఉంటుంది.

మానవుడు పైన చెప్పిన శబ్ద, స్పర్శ,రస,రూప,గంధాదులకు వశుడై భోగలాలసుడు అవుతున్నాడు. తన ఇష్టం వచ్చినట్టు జీవిస్తున్నాడు. కాని మానవుడు వాటిని అదుపు లో పెట్టుకొని జ్ఞాన సముపార్జన చెయ్యాలి. ఆ జ్ఞానం పొందిన వాడు, అన్ని భూతములలో తనను చూచుకుంటాడు. తనలో అన్ని భూతములను చూచుకుంటాడు. తపస్సు అనగా వేరే ఏమీ కాదు. ఈ విషయ వాంఛలనుండి మనసును జ్ఞానము వైపుకు మళ్లించడం. అదే వైరాగ్యం. అలాంటి తపస్సు చేయు వానికి ఇంక చేయవలసిన పనులు ఏమీ ఉండవు. విషయవాంఛలనుండి

ఇంద్రియములను నివారించిన స్వర్గము. నివారించని ఎడల నరకము కలుగుతుంది.

(ఇక్కడ ఒక వేదవాక్యం ఉదహరిస్తున్నాను.

నమోక్షో నభసః । నపాతాళే న భూతలే । సర్వాశాసంక్షయే చేతః ।

క్షయో మోక్ష ఇతీర్యతే ॥ (అధర్వవేదం)

అనగా మోక్షం అనేది ఆకాశంలో గాని, పాతాళంలో కాని, ఎక్కడో లేదు. భూమి మీద లేదు. కోరికలతో సతమతమయ్యే మనసును, అదుపులో పెట్టుకోవడమే మోక్షం. అత్యాశ కు పోకుండా, ఉన్న దానితో తృప్తి పడటం నిజమైన స్వర్గం.

అలాకాకుండా, లోకంలో ఉన్న అన్నింటికి అర్రులు చాస్తూ, వాటిని పొందడానికి కాని పనులు చేస్తూ, పాపాలు చేస్తూ, మనసును దుఃఖ పెడితే అదే నిజమైన నరకం.)

ఆ దేహ ము అనేది ఒక రధము అనుకుంటే దానికి ఇంద్రియములు గుర్రములు, ఆత్మ సారధి. మనకు ఉన్న ధైర్యము పగ్గములు. మానవుడు మనస్సును నిగ్రహించి ధైర్యమనే పగ్గములను గట్టిగా పట్టుకొని, ఇంద్రియములు అనే అశ్వములను అదుపు చేస్తూ,

వేగంగా పోకుండా, క్షేమమైన మార్గాన ఈ దేహము అనే రథాన్ని నిడిపిస్తాడో వాడే నిజమైన ధీరుడు.

మనము అనుదినము బయట ప్రపంచంలో తిరుగుతుంటాము. మన ఇంద్రియములు పోయిన చోటికి మనస్సుకూడా పోతూ ఉంటుంది. అది సహజము. మనము ఇంద్రియములను అదుపు చేయకున్న సుడిగాలికి సముద్రంలో పడవ కొట్టుకున్నట్టు మానవుని బుద్ధి చెడిపోతుంది. కాబట్టి ఇంద్రియములను అదుపులో ఉంచుకున్నవాడే జ్ఞాని, వాడే నిజమైన ధ్యానసమాధి లో ఉంటాడు.

ఇంక త్రిగుణముల గురించి వివరిస్తాను. గుణములు మూడు. సత్వ, రజస్తమోగుణములు. అందులో తమో గుణము అతి నీచమైనది. నిందార్హము. సత్వ గుణము ఉత్తమమైనది. జ్ఞానంతో కూడినది. జ్ఞాన సముపార్జనకు తగినది. ఇంక రజోగుణము పైరెండు గుణాల కలయిక.

సుఖంగా లేని ఆకారం, అతి నిద్ర, ఎప్పుడూ దీనంగా ఉండటం, అతిగా కోరికలు, వాటి మీద భ్రాంతి, సహనం లేక పోవడం ఇవీ తమో గుణ లక్షణములు.

ఎక్కువగా మమకారము, అన్నీ కావాలనే కోరిక, లోభము, జడత్వము (తన పనులు కూడా తాను చేసుకోకుండా ఇతరులతో చేయించుకోవడం), అహంకారము, ఇవన్ని రాజస గుణాలు.

ధైర్యము, శాంతి, కరుణ, దయ, సంతోషము, విద్యల యందు ఆసక్తి, ఇవన్ని సాత్విక గుణాలు.

సాత్వికుడు అయిన మనుజుడు, జ్ఞానాన్ని సంపాదిస్తాడు, ఈలోకంలో కనపడేవి అన్ని శాశ్వతములు కావు అని తెలుసుకుంటాడు. కోరికలను విడిచి పెడతాడు. సుఖదుఃఖాలకు అతీతంగా ఉంటాడు. అహంకారాన్ని అణిచి వేస్తాడు. ఇంద్రియాలను నిగ్రహిస్తాడు. అతడికి ఉత్తమ శాంతి లభిస్తుంది.

సత్తగుణములు కలిగినవాడు జన్మతః శూద్రుడైనా, తరువాతి జన్మలో వైశ్యునిగా జన్మించి, తరువాతి జన్మములలో క్షత్రియుడుగా బ్రాహ్మణుడిగా పుట్టి, కడకు కైవల్యం పొందుతాడు.” అని ధర్మవ్యాధుడు కౌశికునితో చెప్పాడు.

అప్పుడు కౌశికుడు "అయ్యా! ఈ శరీరంలో అగ్ని ఎలా పుడుతుంది. ఈ శరీరంలో ఉండే వాయువులు ఎక్కడెక్కడ ఉంటాయి? దయచేసి వివరించండి" అని అడిగాడు. అప్పుడు ధర్మవ్యాధుడు ఇలా చెప్పసాగాడు.

" మన శరీరంలో ఆత్మ అనే అగ్ని శిరస్సు వరకు వ్యాపించి ఉంటుంది. దానికి ఆధారము నాభి. అంటే ఆత్మాగ్ని నాభి నుండి శిరస్సువరకు వ్యాపించి ఉంటుంది. మనలో ప్రాణ వాయువు ఈ అగ్ని లో సంచరిస్తుంటాడు. ఆ ప్రాణ వాయువే సకల భూతములకు ఆధారము.

ప్రాణ వాయువు, అపాన వాయువు రెండూ కలిసి ఈ ప్రాణాగ్నిని జ్వలింప చేస్తూ ఉంటారు. మానవుడిలో, అపానము పొత్తికడుపు, గుదము మధ్యలో ప్రాణాగ్ని తో కూడి ఉంటుంది. ఆ అపానమే మల మూత్రవిసర్జనకు ఆధారము.

ఉదానము అనే వాయువు కంఠంలో ఉంటుంది. ఆ వాయువు మన కర్మబలాన్ని నియంత్రిస్తుంది.

వ్యానము అనే వాయువు, మన శరీరంలో ఉన్న ఒక అవయవం మరొక అవయవం కలిసే అన్ని చోట్ల సంచరిస్తూ ఉంటుంది.

పైన చెప్పి ప్రాణ అపాన వాయువులు ఆశ్రయించి ఉన్న అగ్నిని ఆధారం చేసుకొని సమాన వాయువు, మనం తిన్న ఆహారాన్ని జీర్ణం చేసి, దానిని రక్తంలో కలుపుతుంది. ఆ వాయువు నాభి దగ్గర ఉంటుంది. అదే మనలో ఉన్న సకల ధాతువులను పోషిస్తుంది.

ఈ పంచప్రాణములను గురించి ఆత్మాగ్నిని గూర్చి యోగులు మాత్రమే తెలుసుకొన గలరు. ఆ యోగులు నిరంతర అభ్యాసము వలన తమ ఆత్మను మూర్ధ్వతలమున నిల్పుకొంటారు.

పైన చెప్పిన ప్రాణ అపాన సమాన వాయువులలో చరించు చున్న అగ్ని సకల దేహముల యందును జీవాత్మగా వెలుగుతున్నాడు. ఆ జీవాత్మ, నీటిలో ఉన్న తామరాకు మాదిరి, మన దేహంలో ఉన్నప్పటికి, నిర్లిప్తంగా ఉంటాడు. ఆ జీవాత్మయే ఈ దేహాన్ని విడిచి నపుడు పరమాత్మ.

ఎలాంటి కదలికలు లేకుండా అచేతనంగా ఉన్న ఈ శరీరాన్ని, ఆ పరమాత్మయే, జీవాత్మ గా చైతన్యవంతం చేస్తాడు. ఆ పరమాత్మయే ఈ

లోకాలకు సృష్టికర్త. మనం చూచే అన్ని జీవులలో ఉన్న జీవాత్మను, బుద్ధిమంతులు, తమ బుద్ధి కుశలత చేత, పరమాత్మగా తెలుసుకుంటారు.

ఓ మహాత్మా! ఇప్పుడు మీకు బ్రహ్మవిద్యా ప్రభావము ఆచరణలో ఎలా సాధ్యమో ఆ రహస్యం చెబుతాను. తెలివిగల బుద్ధిమంతుడు శుభము, అశుభము లందు అసలు ప్రవేశించడు. రెండింటి పట్ల ఆసక్తి చూపించడు. క్రమ క్రమంగా, సుఖదుఃఖములు, రాగద్వేషములు, శీతోష్ణములు మొదలగు ద్వంద్వములు అన్నింటి పట్ల అతీతుడు ఉంటాడు.

అలాంటి పుణ్యాత్ముడు ప్రతిదినము నియమం ప్రకారం భుజిస్తాడు. ఇంద్రియాలను జయిస్తాడు. యోగసాధన చేస్తాడు. తన ఆత్మలో పరమాత్మను దర్శిస్తాడు. ఎలాంటి గాలి లేని చోట నిశ్చలంగా ఉన్న దీపం మాదిరి ప్రకాశిస్తాడు. అమరత్వం పొందుతాడు.

కాబట్టి ఓ మహాత్మా! ఎల్లప్పుడును, కామమును, క్రోధమును విడిచి పెట్టాలి. ఇది అత్యంత క్షేమకరము. అను నిత్యం మనం కర్మలను చేస్తూ ఉండాలి. కాని ఆ కర్మల వలన కలిగే ఫలితముల పట్ల ఆసక్తి

ఉండకూడదు. కర్మఫలత్యాగం చెయ్యాలి. తాను చేసే పనులలోనే ఎల్లప్పుడూ ఆసక్తి కలిగి ఉండకూడదు. జ్ఞాని అయినవాడు కర్మలను చేస్తాడు. ఫలితం ఆశించడు. అదే ఉత్తమమార్గం.

ఇంకొకమాట. మన జీవితాలు అశాశ్వతాలు. అస్థిరములు. అందువల్ల ఎవ్వరికి అపకారం చెయ్యకూడదు. అందరితోనూ మైత్రి కలిగి ఉండాలి. అందరి ఎడల జాలి, దయ కలిగి ఉండాలి. ఉన్నదానితో తృప్తి చెందాలి. ఇతరుల సొమ్ముకు ఆశించ కూడదు. ఇంద్రియ నిగ్రహం సాధించాలి. అలాంటి వాడు పరమ సుఖాన్ని పొందుతాడు.

మహాత్మా నీవు అడిగినవి అన్ని చెప్పాను. ఇంకా ఏమి వినవలెనని ఉన్నది" అని వినయంగా అడిగాడు ధర్మవ్యాధుడు.

"ఓ మహాత్మా! నీవలన అన్ని విషయములు తెలుసుకొన్నాను. ప్రబుద్ధుడు నయ్యాను. నీవు సర్వజ్ఞుడవు అని తెలుసుకున్నాను" అని కౌశికుడు పలికాడు.

" ఓ కౌశిక మహర్షి! నీవు నన్ను సర్వజ్ఞుడవు అని అన్నావు. నాకు ఈ సర్వజ్ఞత కలగడానికి మూలమైన ధర్మం ఒకటి ఉన్నది. దానిని నీకు తెలుపుతాను" అని తన ఇంటిలోనికి తీసుకొని వెళ్లాడు.

లోపల ఒక సుఖాసనం మీద అతని తల్లి తండ్రి కూర్చుని ఉన్నారు. ధర్మవ్యాధుడు వారికి నమస్కరించాడు. వారిని కుశలం అడిగాడు. అప్పుడు ఆ తల్లి తండ్రులు ధర్మవ్యాధునితో " కుమారా! నీ వంటి కుమారుడు ఉండగా మాకు ఏమి కొదువ చెప్పు. నీవు ఆచరించు ధర్మము ఎల్లప్పుడూ నీకు తోడుగా ఉంటుంది. నీకు ఆయువు, ఆరోగ్యము ప్రసాదిస్తాయి. నీ వలన మన వంశం పవిత్రమయింది. నీవు మనుష్య జన్మ ఏల ధరించావో కాని, నీవు దేవతా మూర్తివి. ఇందులో సందేహము లేదు. త్రికరణ శుద్ధిగా తల్లితండ్రులను సేవిస్తున్న నీవు ఆ పరశురాముడి కన్నా ముందుంటావు." అని పలికారు.

అప్పుడు ఆ ధర్మవ్యాధుడు కౌశికుని చూపి "తండ్రీ! ఈయన మనలను చూడటానికి ఇక్కడకు వచ్చాడు."

వారు కూడా కౌశికుని కుశలం అడిగారు.

అప్పుడు ధర్మవ్యాధుడు కౌశికునితో ఇలా అన్నాడు. " మహాత్మా! వీరు నా జననీ జనకులు. నేను వీరికి సేవ చేయడం వల్ల నాకు ఇంతటి జ్ఞానం సంప్రాప్తించింది. అందరూ అన్ని దేవుళ్లను పూజిస్తారు. కాని నాకు వేరే దేవుళ్లు తెలియదు. నా తల్లితండ్రులే నా పాలిట దేవుళ్లు. నేను ప్రతిరోజూ వీరికి ఫలములు, ఆహారము వస్త్రములు ఇచ్చి సేవించుకుంటాను. నేను నా భార్య బిడ్డలతో వీరికి సేవలు చేస్తుంటాను. నాకు వేదములు, యజ్ఞములు, క్రతువులు అన్ని వీరే అని భావిస్తాను. తల్లి, తండ్రి, గురువు, అగ్ని, ఆత్మ ఈ ఐదుగురిని ఎవరు పూజిస్తారో వారే ఈ భూమిలో ధర్మాత్ములు.

అయ్యా! ఆ పతివ్రత పంపగా మీరు ధర్మజ్ఞానము కొరకు నా వద్దకు వచ్చినారు. ఆ పతివ్రత అనుగ్రహమున నేను మీకు నాకు తెలిసినంత వరకు చెప్పినాను. కాని నీవు అంటే నాకు ఇష్టం కలగటం లేదు. దానికి ఒక కారణం ఉన్నది. నీ తల్లితండ్రులు వృద్ధులు. వారికి నువ్వు తప్ప వేరే దిక్కు లేదు. కాని నీవు వారిని వదలి పెట్టి వేదాధ్యయనము కొరకు వచ్చినావు. వచ్చునపుడు వారి అనుమతి తీసుకొనలేదు. నీవు వేదములు శాస్త్రములు చదివి జ్ఞానమును ఆర్జించావు కాని నీ తల్లితండ్రుల ఎడల చాలా క్రూరంగా ప్రవర్తించావు. అది నాకు నచ్చలేదు. నీకోసం నీ తల్లితండ్రులు రోదించి రోదించి

గ్రుడ్డివారయ్యారు. ఆసంగతి నీకు తెలియదా! ఇంక నన్నా నీవు వారి వద్దకు వెళ్లి వారి యొక్క శోకమును చల్లార్పుము. నీవు చదువుకున్న చదువు గాని, నీవు ఆర్జించిన పుణ్యము గాని, వాటి కోసం నీవు పడే శ్రమ గాని, తల్లితండ్రుల సేవ చేయక పోవడం వలన నిష్ఫలములౌతాయి. కాబట్టి నేను చెప్పిన విధంగా చెయ్యి. నీకు మేలు చేకూరుతుంది." అని ధర్మవ్యాధుడు చెప్పాడు.

"మహాత్మా! నీవు చెప్పిన మాటలు అన్నియు విన్నాను. నీవు చెప్పిన ప్రకారము చేస్తాను. నా తల్లితండ్రులకు సేవ చేస్తాను. నా భాగ్య వశమున నాకు నీతోటి స్నేహం కలిగింది. నా మనస్సు చాలా ఆహ్లాదంగా ఉన్నది. నేను చేసిన పాపం వలన కలిగే దుర్గతిని మొయ్యకుండా నన్ను నీవు నీ బోధనలతో పునీతుని గావించినావు. నీవు నా పాలిట దైవసమానుడవు.

ఈ భూమిలో అందరికి ధర్మమార్గము లభించదు. పదివేలలో ఒకడు మాత్రం ధర్మమార్గాన చరిస్తాడు అన్నది కూడా సందేహమే. నీమాదిరి ధర్మ మార్గమును అనుసరించిన బుద్ధిమంతుడు వేరు ఎవ్వరునూ లేరు. నేను నిన్ను ఒక శూద్రునిగా తలచడం లేదు. నీగురించి వింటుంటే చాలా అద్భుతంగా ఉంది. నీవు భూత భవిష్యత్

వర్తమానములను ఎరిగిన వాడవు. నీవు ఏ కారణం చేత ఈ శూద్ర జన్మ ఎత్తినావో చెప్పుము.” అని కౌశికుడు అడిగాడు. దానికి ఆ ధర్మవ్యాధుడు ఇలా చెప్పసాగాడు.

“ మహాత్మా! నీవు అడిగినది చెప్పడం నా ధర్మం కదా! నేను పూర్వ జన్మలో ఒక బ్రాహ్మణుడను. వేద వేదాంగములను చదువుకున్నాను. నాకు ఒక రాజకుమారునితో స్నేహం కలిగింది. ఆ కారణంగా విలువిద్య కూడా నేర్చుకున్నాను. ఒక రోజు ఆ రాజకుమారునితో కూడా వేటకు వెళ్లాను. ఎన్నో జంతువులను చంపాను. నేను విడిచిన బాణము ఒకటి పొదలమాటున, గడ్డిచాటున ఉన్న ఒక మునీశ్వరునికి తగిలింది. ఆయన బాధతో నేలమీద పడ్డాడు. నేను ఆ మునీశ్వరుని వద్దకు వెళ్లాను. బాధతో నేలమీద దొర్లుచున్న ఆ మునీశ్వరుని తో అనునయ వాక్యాలు పలికాను. దానికి ఆ ముని నీవు పుట్టినది బ్రాహ్మణకులంలో కాని శూద్రులకు అనువైన కర్మలను చేసావు. కాబట్టి నీవు మృగములను చంపు వ్యాధుడిగా జన్మించుము.” అని శపించాడు.

“అయ్యా! నేను ఎరుగక తప్పుచేసాను. నన్ను క్షమించ వచ్చును గదా! నన్ను హీనజన్మునిగా పుట్టమని శపించవలదు.” అని ప్రార్థించాను.

అప్పుడు ఆ మునికి నా మీద దయకలిగి “నా శాపానికి తిరుగు లేదు కాని నీవు వ్యాధుడిగా జన్మించినప్పటికి, ధర్మసూక్ష్మాలు తెలిసిన వాడివి కాగలవు. నీ తల్లి తండ్రులకు సేవ చేస్తూ తరించు. నీవు తల్లి తండ్రులకు సేవచెయ్యడం వలన నీకు పూర్వజన్మ స్ఫురణ ఉంటుంది. తదుపరి జన్మలో మరల బ్రాహ్మణ జన్మ కలుగుతుంది.” అని చెప్పాడు. అప్పుడు నేను ఆ ముని దేహమునుండి బాణమును బయటకు లాగాను. ఆయనను ఆశ్రమానికి చేర్చాను. ఆయన గాయానికి మందు వేసాను. ఆయనకు ప్రాణాపాయము తప్పింది గాని నాకు ఈ వ్యాధుని జన్మ సంప్రాప్తించింది.” అని చెప్పాడు

“అయ్యా! నీవు వ్యాధుని జన్మ ఎత్తిననూ, నీవు బ్రాహ్మణుని వలే ప్రవర్తి స్తున్నావు. ఇది వింతగా నున్నది. నీవు నిజంగా బ్రాహ్మణుడివే. ఎందుకంటే పుట్టుకతో బ్రాహ్మణుడయ్యును, అతని చేసే పాపపు పనులవలన, అతను శూద్రుని కంటే నీచుడు అవుతాడు. కాని సత్యము, శౌచము, ధర్మము అనుసరించువాడు, జన్మతః శూద్రుడయ్యును, సద్బ్రాహ్మణునితో సమానము అని పెద్దలు చెప్పారు కదా. కాబట్టి ఓమహాత్మా! నీవు చేసిన కర్మవలన వ్యాధుని జన్మ ఎత్తవలసి వచ్చినదని బాధపడవలదు.

మనము చేసే మంచి కర్మల వలన, చెడు కర్మల వలన, మనకు మేలు కీడు కలుగుతుంటాయి. ఆ ప్రకారంగా కలిగే సుఖదుఃఖములను ప్రాజ్ఞులు సమానంగా చూస్తారు. వాటిని మంచి పనులు చేసి పోగొట్టుకుంటారు. మనకు ప్రియమైనవి దూరం కావటం, అప్రియమైనవి దగ్గర కావడం సర్వసాధారణం.

మూఢులు తమకు అప్రియములు కలిగినపుడు తీవ్రంగా చింతిస్తూ ఉంటారు. దాని వలన హృదయ తాపం తగ్గకపోగా ఎక్కువ అవుతుంది. కావున ధీరులు ఎన్ని దుఃఖములు వచ్చినను దుఃఖించరు. అలాగుననే ఎన్ని సుఖములు వచ్చినను పొంగిపోరు. జరిగిన దానికి జరుగబోవు దానికి ఎన్నటికి దుఃఖించ కూడదు. ఎల్లప్పుడూ సంతోషంగా ఉండాలి.

దుఃఖం వలన మనిషి తన ప్రకాశాన్ని కోల్పోతాడు. దుఃఖమువలన తనకు మంచి కలిగించే పనులు కూడా చెయ్యలేడు (విచక్షణ కోల్పోతాడు). కాబట్టి దుఃఖము కలిగినపుడు కుంగిపోక, ఆ దుఃఖాలను తొలగించుకొనే ప్రయత్నములను చేయువానికి అని శుభములు క లుగుతాయి. కాబట్టి ఓ వ్యాధుడా! అన్నిభూతములయందు సమత్వము

కలిగి ధీరుడవై ఉండుము" అని కౌశికుడు అనునయ వాక్యాలు పలికాడు.

" మహానుభావా! తమరుచెప్పినట్టే నేను దుఃఖమును వదలిపెట్టినాను. భవిష్యత్తులో మంచి జరుగుతుందని ఆశిస్తున్నాను." అని అన్నాడు ఆ వ్యాధుడు.

మహానుభావా! నీవు పుణ్య మూర్తివి. నీవు నీ జీవితమును ధర్మబద్ధంగా తీర్చి దిద్దుకొనుము. నీకు సదా శుభం కలుగుతుంది. నిన్ను కలుసుకొనడం చేత నా జన్మ ధన్యమయినది. ఎన్నో ధర్మములను తెలుసుకున్నాను. ఇంక నాకు సెలవు ప్రసాదించిన నేను పోయి వచ్చెదను" అని అన్నాడు.

ఆ ప్రకారం ఆ వ్యాధుని వద్ద సెలవు తీసుకొనిన తరువాత కౌశికుడు వెంటనే తన తల్లి తండ్రులవద్దకు వెళ్లి వారికి సేవలు చేసి తరించాడు.

కాబట్టి ఓ ధర్మరాజా! నీవు అడిగిన ప్రకారము పతివ్రతా మహాత్మ్యము, మాతా పితల శుశ్రూష విశేషము, హీనకులములో

పుట్టినవాడు ఏ ప్రకారము ధర్మవిదుడు ఐనది చెప్పినాను కదా” అని మార్కండేయ మహర్షి ధర్మరాజుకు వివరించాడు.

(మహా భారతము - అరణ్య పర్వము -
పంచమాశ్వాసము -
మొదటి భాగము సంపూర్ణము.)